

TOMMY WIERINGA

JOE

SPEEDBOOT

IN MAKKELIJKE TAAL

Lezen voor Iedereen | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren

www.lezenvooriedereen.be

www.eenvoudigcommuniceren.nl

Deze uitgave is een bewerking van de roman *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa, oorspronkelijk gepubliceerd door uitgeverij De Bezige Bij in 2005.

Bewerking in eenvoudig Nederlands: Jet Doedel

Redactie en vormgeving: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren

© 2025 | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij niet toegestaan.

ISBN 978 90 8696 803 9

NUR 286

TOMMY WIERINGA

JOE
SPEEDBOOT

IN MAKKELIJKE TAAL

leeslicht

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

Ik lig in het ziekenhuis. Ik heb een ernstig ongeluk gehad. Al zeven maanden lig ik in coma.

Maar nu heeft de dokter tegen mijn ouders gezegd: 'Goed nieuws. Uw zoon reageert weer op geluid en pijn.'

Pijn voelen is een teken van leven.

Mijn familie komt vaak langs in het ziekenhuis.

Pa, ma, en mijn broers Dirk en Sam. Ze ruiken naar sigaretten en naar olie van onze sloperij. Ons bedrijf heet Hermans & Zonen. Wij halen alles uit elkaar: oude auto's, machines, apparaten.

Bij mijn bed in het ziekenhuis praat mijn familie altijd over hetzelfde: over het weer en over de handel. De handel loopt niet goed. En dat komt door het weer.

Maar nu praten ze over iets anders: er is een nieuw gezin in ons dorp Lomark komen wonen. Er zijn steeds explosies te horen in het dorp. Iemand laat bommen ontploffen. Dat is vast de zoon uit dat nieuwe gezin, Joe Speedboot.

'Is zijn achternaam echt Speedboot?', vraagt Sam.

'Niemand heet echt zo', zegt Dirk.

Een paar weken later kom ik bij uit mijn coma. Ma huilt van geluk.

‘Och jongen, je bent er weer’, zegt ze steeds.
Ik kan mijn lichaam nog niet bewegen. Alleen mijn
rechterarm.

‘Dat is genoeg om te rukken’, zegt Dirk.

Praten kan ik ook niet.

‘Hij zei toch nooit veel’, zegt Sam.

Half juni mag ik naar huis. Ma is heel blij. Maar het
is wel een gedoe thuis. Want ze moeten me voeren,
wassen en verplaatsen. Zo is het nu: ik ben Fransje
Hermans, met één goede arm. De rest van mijn
lichaam kan niks.

Ik zit in een rolstoel. Daaraan zit een stang met een
houten handvat. Die stang kun je op en neer
bewegen om te rijden. Dat kan ik nu nog niet zelf.
Maar op een dag wel, heeft de dokter gezegd.

Mijn broers gaan naar de kermis in het dorp. Ze moeten mij meenemen van ma. Sam duwt mijn rolstoel. Dirk loopt een stuk voor ons uit. Hij schaamt zich voor mij.

Ik vind het fijn om weer buiten te zijn. In de verte hoor ik de geluiden van de kermis al. Maar dan slaat Dirk rechtsaf, weg van de kermis. Sam duwt me achter hem aan.

We gaan naar een oude, lege boerderij aan de rand van het dorp. Binnen zetten Sam en Dirk me voor een raam.

‘Eigenlijk is dit niet goed’, zegt Sam.

Maar Dirk zegt: ‘Het is zijn eigen schuld. Ik ga echt niet met hem de kermis op.’

En weg zijn ze. Geweldig. Ik word gewoon geparkeerd in een oude boerderij.

Binnen is het halfdonker. Op de vensterbank liggen dode vliegen. Ik vind het eng hier. En dan hoor ik ook nog een geluid bij de deur. Is daar iemand? Kreunend van inspanning draai ik mijn hoofd naar de deur. En inderdaad: daar staat een jongen.

‘Hallo’, zegt de jongen. ‘Hebben ze je hier geparkeerd?’

Hij kijkt naar buiten. De top van het reuzenrad komt net boven de huizen uit.

‘Ik heb over jou gehoord’, gaat de jongen verder.
‘Jij bent van Hermans, van de sloperij. Je hebt een
ongeluk gehad. Ze zeggen dat je een wonder
bent. Maar als dit een wonder is, hoe ziet straf er
dan uit?’

Hij kijkt naar de beugels om mijn voeten en de
stang van mijn rolstoel.

‘Ik heet Joe Speedboot’, zegt hij dan.

Joe heeft bruin haar en heldere ogen. Hij staat
stevig op zijn voeten. Net als een Japanse strijder,
een samoerai.

Daar weet ik toevallig veel van, van samoerai. En
ook van seppuku. Seppuku is sterven om je eer te
redden. Daarbij snijdt een samoerai met een mes
zijn eigen buik open. De lengte van de snee laat
zien hoe dapper hij is. Seppuku kun je niet
oefenen. Want de eerste keer is meteen ook
de laatste keer.

‘Even iets halen’, zegt Joe.

Hij gaat de trap op. Voetstappen boven mijn hoofd.

Is daar de werkplaats voor zijn bommen?

Joe komt terug met een klokje en twee batterijen.

Hij gaat op de vensterbank zitten. Hij maakt de
batterijen vast aan het klokje. Opeens kijkt hij
me aan.

‘Wij hebben een ongeluk gehad bij de verhuizing’,
zegt hij. ‘Toen ging mijn vader dood.’

Ik heb alles over dat ongeluk gehoord. De verhuiswagen van Joe's familie reed in Lomark tegen een huis aan, zo de woonkamer in. Het huis was van de familie Maandag. Zoon Christof zat in de kamer te gamen. Hij zag eerst alleen een wolk van stof en rommel. En toen de voorkant van de vrachtwagen. Uit het voorraam hing een dode man. Dat was Joe's vader. Joe's moeder en zijn zusje India zaten ook in de vrachtwagen. Zijn zusje keek naar de schoenen van haar vader. Zijn moeder was bewusteloos.

Toen ging een deur van de vrachtwagen open. Joe stapte uit. Hij keek naar de mooie kamer van de familie Maandag. Er hingen oude schilderijen en lampen van kristal. De familie Maandag is belangrijk in Lomark. Ze zijn de eigenaar van de asfalt-fabriek, waar veel Lomarkers werken. Joe draaide zich om naar zijn dode vader. Hij aaide over het haar met bloed. Toen liep hij naar het gat in de muur. Hij klom over de brokken steen naar buiten, de zon in. Zo kwam Joe in Lomark.

En nu heb ik hem dus ook ontmoet, hier in de oude boerderij.

Die nacht viert Joe onze ontmoeting met een extra grote bom. Die laat hij ontploffen bij een huisje voor de elektriciteit. Heel Lomark schrikt wakker. En de kermis heeft geen stroom meer.

‘Dat is die Joe Speedboot weer’, zeggen de mensen.
Ik lach in mijn bed. De maan schijnt in mijn kamer.
Dank je, Joe.

Ik kan rijden met mijn rolstoel! Met mijn rechterarm trek en duw ik aan de stang. Zo kom ik vooruit. Maar verder doen mijn spieren het niet. Ik kan niet praten. En ik ben spastisch geworden: mijn spieren maken rare bewegingen. Als ik iets vastpak, vliegt het al door de lucht. Maar tussen de spastische bewegingen door kan ik tenminste weer iets.

Ik rij vaak met mijn rolstoel door het dorp. En ook naar de rivier, die langs Lomark stroomt. Ik rij langs de velden naar de dijk. Daarachter zijn weilanden tot aan de rivier. Onderweg kom ik langs de asfalt-fabriek. Daar rijden grote bouwagens rond met zand en stenen.

Boven mijn hoofd ruist de wind door de bomen.

Ik ben nat van het zweet. Mijn arm doet pijn.

Maar ik ben bijna bij de rivier.

Over de rivier vaart een veerpont heen en weer.

Ik rij de veerpont op. We varen naar de overkant.

Het wordt langzaam donker. Onder de bomen staan koeien. Koeien zijn dom. Ze kijken zoals de hemel naar ons kijkt: groot, zwart en leeg.

‘Een prachtige avond, jochie’, zegt de man van de veerpont.

Ik kan niks terugzeggen. Er komt alleen kwijl uit mijn mond.

Sinds een maand ga ik weer naar school. Want met mijn hoofd is niets mis. Ik ga naar de derde klas van de middelbare school. Ik zit bij Joe en Christof in de klas.

De klas went langzaam aan mij, met mijn rolstoel en mijn spastische bewegingen. Maar dit is heel vervelend: ik heb hulp nodig om te pissen. Een jongen in mijn klas biedt aan om te helpen. Hij heet Engel Eleveld.

Voortaan gaat Engel met me mee naar de plee. Hij hangt mijn pik in de plastuit. Die tuit heb ik altijd bij me, in het zijvak van mijn rolstoel.

De eerste keren vind ik het verschrikkelijk. Maar het went. En niemand doet er raar over tegen Engel. Poepen doe ik altijd thuis. Dan helpt ma mij. Zij is de enige die mijn kont mag afvegen.

‘Mag ik naar de wc?’, vraagt Joe aan de docent. Het mag. Even later klinkt er een harde explosie in school.

‘Joe’, zegt Christof zacht.

Joe heeft op de wc geknutseld aan een bom. Zijn halve hand is eraf. Een spoor van bloed loopt naar buiten. De directeur volgt het spoor en vindt Joe op het schoolplein. Hij begint te vloeken. Maar Joe luistert niet, want hij valt om. Hij gaat met de ambulance naar het ziekenhuis. Daarna zien we hem een tijdje niet.

Joe komt terug met zijn hand in het verband. In de klas haalt hij het verband eraf.
'Kijk, Fransje,' zegt hij, 'zo ziet domheid eruit.'
Ik word misselijk. Joe's pink en ringvinger zijn verdwenen. De rest van zijn hand bestaat uit geel, groen en roze vlees met hechtingen erin.
'Sjezus,' zegt Engel zachtjes.
Dan vraagt iemand: 'Komen die andere explosies in het dorp ook door jou?'
'Weet ik niet,' zegt Joe.
'Nou, wie doet het dán?,' zegt iemand anders.
'Fransje zeker?'
Joe kijkt naar mij.
Dan zegt hij: 'Fransje kan meer dan je denkt.'
Iedereen kijkt nu naar mij. Ik heb kwijl op mijn kin.
Ze lachen.
Lach maar, denk ik. Lachen is gezond.

Joe en Christof gaan vissen bij de rivier, heb ik gezien. Ik ga er ook naartoe, als een slak op wielen. Het is zomer. De boeren zijn bezig met het hooi. Ik rij langs de asfalt-fabriek en de velden met mais. In de winter overstroomt de rivier hier. Dan staat dit allemaal onder water. Daarom zit deze weg vol gaten. Dat is lastig rijden met een rolstoel. Ik trek aan de stang. De zon brandt in mijn nek. Mijn arm doet pijn. Met moeite kom ik boven op de dijk. Beneden is een strandje. Daar zitten Joe en Christof met hun hengels.

Eigenlijk had ik Joe's vriend moeten zijn, niet Christof. Christof is te voorzichtig. Hij remt Joe af. Joe moet vaart kunnen maken, tot hij vliegt. Ineens ziet Christof mij. Hij wijst. Joe kijkt ook. Ze dachten dat ze alleen waren. Nu komen ze naar me toe.

‘Ha, Fransje’, zegt Joe. ‘Ben je hier helemaal alleen gekomen?’

‘Hij is net een paard’, lacht Christof. ‘Met dat schuim op zijn mond.’

Joe pakt mijn arm vast.

‘Tering!’, zegt hij. ‘Moet je die arm voelen!’

Christof voelt aan mijn arm.

‘Zit daar beton in ofzo?’

Mijn arm is de laatste maanden inderdaad flink gegroeid. Dat komt door al het rijden met de rolstoel. Maar ik vind dat ze overdrijven. Mijn wangen worden rood.

‘Hij wordt rood’, zegt Christof.

Joe rolt mijn mouw op. Hij fluit zacht tussen zijn tanden.

‘Wat een monster, die arm’, zegt hij.

‘Zeker met dat lichaampje erbij’, zegt Christof.

‘Frans de Arm!’, zegt Joe. ‘Waarom ben je hier?’

‘Hij achtervolgt ons’, zegt Christof.

Onzin. Ik mag toch zeker zelf weten waar ik naartoe ga?

‘Hij mag zelf weten waar hij naartoe gaat’, zegt Joe.

‘Achtervolg je ons, Fransje?’, vraagt Christof.

Nee, schud ik heftig.

‘Zie je,’ zegt Joe, ‘niks aan de hand.’

Ze gaan terug naar hun hengels. Ze kijken niet meer om. Waar praten ze over? Of zijn ze stil? Ik zou het graag weten. Het is eenzaam op de dijk.